

**FLORIMOND
DESPREZ**

Florimond Desprez: třicet let na českém trhu

Florimond Desprez je jedním ze světových lídrů v oblasti semen řepy a je jednou z předních evropských společností, vyrábějících osiva obilovin. Je také významným subjektem na evropském trhu sadbových brambor. Skupina působí v 65 zemích a zaměstnává přes 1 200 pracovníků. Každý rok vytvoří stovku nových odrůd polních plodin, které jsou přizpůsobeny různým zemědělským modelům a územím po celém světě. Florimond Desprez vlastní 18 výzkumných a šlechtitelských stanic v řadě zemí, které přesně odpovídají odlišným klimatickým podmínkám, půdě, chorobám, škůdcům a potřebám průmyslu v jednotlivých územích. Výběr správné odrůdy vždy vyžaduje přizpůsobení konkrétní lokalitě. Proto může skupina Florimond Desprez nabízet zemědělcům odrůdy, které odpovídají místnímu kontextu.

Firma Florimond Desprez od svého založení sídlí v městě Cappelle-en-Pévéle na severu Francie, blízko Lille. Zde Jean-Baptiste Desprez v roce 1830 založil společnost „Desprez frères“ (bratři Desprez), kterou kolem roku 1850 převzal jeho syn Florimond a rozvinul šlechtění odrůd cukrové řepy. Florimond zasvětil svůj

Obr. 1. Majitelé Florimond Desprez: Francois a Bruno Desprez

život analýze rostlin a semen. Spolupracoval s Louistem Pasteurem a poté s Charlesem Violettem, jeho nástupcem. Pozoruhodné výsledky dosažené Florimondem mu získaly proslulost ve Francii i v Evropě. Když Florimond v roce 1900 zemřel, jeho manželka Marie-Eugénie převzala vedení společnosti a přejmenovala ji na „Florimond Desprez Veuve et Fils“. Tento název se již nikdy nezměnil. Z generace na generaci potomci přebírali pochodeň rodinného podniku, aby prosperoval. Dnes jsou Bruno a François Desprez pátou generací, která vede skupinu. Florimond a Marin, synové François, vstoupili do společnosti a představují již šestou generaci. Ke šlechtění odrůd cukrové řepy přibýlo v pozdějších letech šlechtění pšenice a dalších plodin. V současnosti je společnost zaměřena především, na pšenici ozimou, cukrovou řepu, pšenici tvrdou, ječmen jarní, tritikále, hrách ozimý, lupinu, krmnou řepu a průmyslovou čekanku. V dceřiné firmě Germicopa pak konzumní i průmyslové brambory. Skupina Florimond Desprez vytváří nové, výkonné odrůdy s ohledem na potřeby zemědělců, zpracovatelského průmyslu, spotřebitelů i životního prostředí.

V Česku zahájila firma činnost v roce 1992 založením své filiálky **Francotchéque Agricole** (FTA) ve spolupráci s dalšími třemi firmami, působícími v zemědělství. Prvním úkolem FTA bylo pěstování a hlavně sklizeň cukrové řepy pro cukrovar společnosti TTD v Dobrovici. V roce 1995 byla zaregistrována první odrůda cukrové řepy – Cléo. Po ní následovala Amélie a další odrůdy. V té době představovaly špičku sortimentu ve výnosu polarizačního cukru. Ovšem vzhledem k nižší výtěžnosti cukru je postupně cukrovarnické společnosti vyřadily z nabídky. Firma FTA Dobrovice se od roku 2001 věnovala prodeji osiv jiných plodin a ve Francii Florimond Desprez zahájil šlechtění nové generace cukrovky, s parametry výrazně zaměřenými na kvalitu. Výsledkem byla v roce 2009 odrůda Danube, která se začala v sezoně 2010 prodávat. Stala se, jako NC-typ, etalonem vysoké cukernatosti a výtěžnosti bílého cukru v registračních pokusech ÚKZÚZ.

V roce 2010 převzala česká šlechtitelská firma **SELGEN, a.s.**, zastoupení Florimond Desprez pro Českou republiku. Postupně byly uváděny na trh další odrůdy, stále zaměřené především na kvalitu, se středními výnosy kořene. Poslední z tohoto směru šlechtění je Mesange, kterou stále zemědělci preferují pro začátek sklizně. Přesto, že byla registrována již v roce 2014, dosáhla v roce 2021 hodnoty tříletého indexu 101. V roce 2016 byla uvedena na trh nová řepa normálního až výnosového typu, navíc tolerantní k nematodům, FD Slide. Po ní následovaly další, zaměřené jako N-NVtyp, který zemědělci nejvíce požadují.

V roce 2011 vyhlásila firma Florimond Desprez zahájení desetiletého výzkumného programu AKER. Kromě FD jsou v něm zapojeni i GEVES, ITB, INRA a dalších osm firem a univerzit. Program si vzal za cíl provést novou diverzifikaci genetických zdrojů a položit základy pro šlechtění odrůd nového typu. Bylo celosvětově odebráno 10 000 genetických vzorků rostlin rodu *Beta*. Z nich vybráno 3 000 vzorků a postupnými rozbory okruhů zúžen na 15 jedinců, kteří pokrývají celé genové spektrum tohoto rodu. Těmito kandidáty bylo zahájeno křížení současných elitních materiálů. Výsledkem budou odrůdy s vlastnostmi, které cílí zejména na:

- vyšší výnos polarizačního cukru z hektaru,
- odolnost k chorobám, zvláště cercosporioze, virové žloutence, napadání kořenů houbami a nematody,
- vyšší mrazuvzdornost a suchovzdornost,
- delší skladovatelnost bulev.

Obr. 2. První odrůda tolerantní k herbicidu Convise – FD Manoir SMART od Florimond Desprez je již letos v prodeji a je zařazena i do poloprovozních pokusů

Sortiment cukrové řepy aktuálně pokrývá veškeré požadavky zemědělců v klasických odrůdách.

Mesange – odrůda NC-C-typu. I když jde již o nejstarší registrovanou odrůdu cukernatého typu v sortimentu, stabilně obsazuje nejvyšší příčky ve výnosu bílého cukru. V pokusech SDO 2021, tříletém indexu, dosáhla na 3–4 místo s výsledným indexem 101. U Mesange je špičková zejména výtěžnost, která byla nejvyšší ze všech zkoušených řep: 103,7 %. V cukernatosti obsadila druhé místo: 102,7 %. Mesange je diploidní odrůda tolerantní k rizománii. Její předností je odolnost k suchu a velmi krátká vegetační doba. Již v druhém týdnu září dosahuje vysoké cukernatosti a výtěžnosti, takže je cukrovary doporučována pěstitelům pro pole, která budou sklížena jako první. Ideální je také pro případné přesevy poškozených porostů, protože jako jedna z mála dokáže jarní časovou ztrátu do sklizně vykompenzovat. Důležitý je i velmi dobrý zdravotní stav listového aparátu, proti cercosporióze projevuje nadprůměrnou odolnost. Proti původně nejčukernatější odrůdě Oceanite má nespornou výhodu. V polovině října neukončuje vegetaci, ale stále přirůstá kořen a cukernatost až do poloviny listopadu. Je tak plně konkurenceschopná i odrůdám normálního až výnosového typu.

FD Drift – odrůda NV-typu. Jedná se o diploidní odrůdu, tolerantní k rizománii. Její mimořádná výkonnost, kterou zemědělci oceňují, je postavena hlavně na výnosu kořene, při registračním řízení dosáhl 107,1 %. To ovšem neznamená, že by cukernatost byla na nízké úrovni, jak tomu je u některých konkurenčních odrůd. FD Drift má velmi vyvážené vlastnosti. V pokusech pro Seznam doporučených odrůd 2021 byl nejvýkonnější odrůdou sortimentu s indexem 102,2. Výnos kořene byl 106,0 %, cukernatost 99,3 % a výnos polarizačního cukru 105,3 %. Pěstitelé tak dostali vysoce výkonnou odrůdu, kterou lze sklízet od začátku října do konce kampaně se stále narůstajícím profitem z hektaru. Je to skutečně řepa, která dokáže na poli akcelarovat. Mimo jiné jí ve výkonech pomáhá i její nadprůměrný zdravotní stav.

FD Baseball – odrůda N-NV-typu, nového směru šlechtění, tolerantní k nematodům. Registrovaná byla v roce 2019 po tříletém zkoušení jako nejvýkonnější odrůda sortimentu ČR. Dosáhla výnosu bílého cukru v ošetřené variantě 104,4 %, když následující z registrovaných odrůd měla jen 101,0 %. Celkový index byl

u FD Baseball 102, následující odrůdy měly 100,6 a níže. Vysokého výnosu cukru dosahuje především výnosem kořene (103,9 %) a vyváženou cukernatostí (99,7 %). Také výtěžnost bílého cukru plně uspokojuje požadavky cukrovarů – v registračním řízení dosahovala 99,9 %. Vzhledem k těmto parametrům je FD Baseball určená pro sklizeň od poloviny září až do ukončení vyorávky. V průběhu vegetace má trvalé přírůstky hmotnosti i cukernatosti. Delší dobu pěstování umožňuje i výborný zdravotní stav, kdy porosty bývají minimálně napadeny cercosporiózou.

Výhled pro rok 2024 a další je z pohledu Florimond Desprez velmi optimistický. Letos byla zaregistrována a uvedena do prodeje první Smart odrůda **FD Manoir SMART**. Tím byla pokryta mezera našeho sortimentu, vynucená i licenčním ujednáním firem KWS a BAYER o podmínce umožnění vstupu Smart odrůd dalších firem na český trh se zpožděním dvou let. Pro rok 2024 předpokládáme registraci další odrůdy, čímž se zvýší konkurenceschopnost na trhu. Zajímavostí je, že FD Manoir SMART má i zvýšenou toleranci k rizoktónii a velmi dobrý zdravotní stav.

Ani v klasických odrůdách se však pokrok nezastavil. Kromě plevelů bude pravděpodobně české řepářství čelit dalším výzvám. Jednou z nich je možnost rozšíření SBR (syndromu nízké cukernatosti) na naše území. Tuto bakteriální chorobu přenášejí kříši, kteří po životním cyklu na obilovinách v dalším roce infikují cukrovku. Cukernatost na napadených polích se sníží až na pouhých 15 %. V některých zemích je již SBR pro řepářství skutečnou hrozbou. V současnosti je jediným řešením pěstování tolerantních odrůd. Odrůda **FD Alpinist** s touto tolerancí již prošla zkouškami ÚKZÚZ. Vzhledem k výborným výsledkům byla zaregistrována a hned byl zahájen její prodej. Další připravovanou novinkou je odrůda tolerantní k rizoktónii nové generace. Proti kontrolní odrůdě dosáhla loni výnosu polarizačního cukru 111,8 %. Z dalších odrůd připravených k registraci jsou to novinky s vysokou odolností k cercosporióze a jedna zároveň i k háďátkům.

I v roce 2024 chceme všem našim pěstitelům cukrové řepy opět nabídnout prostřednictvím cukrovarů celé široké portfolio odrůd, které splní jejich požadavky jak na výkon, tak také na zdravotní stav, odolnost proti škůdcům i toleranci k herbicidům.

Miroslav Vrabec